

Workshop Reflectie op de dood

In deze workshop staat het (zelf)onderzoek
centraal: hoe wij onszelf als
zorgprofessionals verhouden tot de dood.

Voor: **(huis)artsen, physician assistants, verpleegkundig
specialisten & (palliatief)verpleegkundigen**

Wanneer: **31 oktober 17.30 - 22.00 uur**

Waar: **De Stenge Heinkenszand**

Kosten: **Artsen €60, Verpleegkundigen €40**
Trainers: **Marjan Meddens & Liesbeth Kooiman**

Aanmelden: [Klik hier](#)

accreditatie wordt aangevraagd

Inleiding:

Verpleegkundigen en artsen houden zich bezig met gezondheid en ziekte. In het verlengde hiervan liggen leven en dood. Dát we doodgaan is voor elke mens een zekerheid. Hoe lang de weg daarheen is, en hoe die weg er precies uitziet, weten we niet. Ons vak impliceert dat we hándelen op deze weg van anderen, de vraag, die we ons op deze avond stellen is: "Wat doet dit handelen weer met onszelf?" Het gebied na de dood is met de huidige wetenschappelijke methoden niet te onderzoeken, en daarmee verdwenen uit onze opleidingen. In deze workshop staan we erbij stil.

Deel 1: Historisch perspectief

We starten met een inleiding over het historisch perspectief van de visie op de dood: hoe is er in oudere culturen tegen de dood aangekeken: bij de Egyptenaren, de Grieken en de Christenen. Wat voor consequenties had dit voor de positie van de toenmalige zorgverleners? Wat is er veranderd in de positie van arts of zorgverlener, door het uit elkaar groeien van wetenschap en religie?

Deel 2: Inquiry

Vervolgens onderzoeken we, met behulp van de Almaaz-methode, een vraag die bij ons past. Voelen we ons verantwoordelijk voor het (langer) leven van onze patiënten? En wat gebeurt met ons als we het gevoel hebben dat door ons toedoen de dood van de patiënt versneld is?

Deel 3: Opstellingen

Aan het einde van de workshop zullen we een oefening uit het systemisch werk doen, waarbij we ons innerlijk beeld van de dood ruimtelijk neerzetten.

Tot slot:

Het is vanzelfsprekend dat de behandeling van dit onderwerp zorgvuldigheid en respect vereist. Hier wordt in de workshop aandacht aan besteed.

Marjan Meddens en Liesbeth Kooiman,
beiden huisarts n.p., opsteller, docent en coach.